

LUONTOVAALIT 2023

PEURAKAIRA, SODANKYLÄ © MATTI SNELLMAN

Käsillä on kriittiset vuodet ilmastokriisin ja luontokadon torjunnassa.

Tulevan hallituskauden tehtävänä on luontokadon pysäyttäminen ja ilmastokestävän Suomen rakentaminen. Tämä edellyttää isoja muutoksia muun muassa metsäpolitiikkaan.

Nykytoimin Suomen metsien hiilinielu on romahtanut, metsäluonnon köyhtyminen jatkuu, metsän kasvu on hidastunut ja metsäteollisuuden jalostusarvo matalaa.

Samaan aikaan metsänomistajien kiinnostus suojella metsiään ja niiden ilmasto- ja luontoarvoja on kasvanut, mutta tuet ja markkinaohjaus eivät vastaa tarpeisiin. Suojelurahat loppuvat kesken, kun taas puuntuotantoa ja hakkuita edistäviä tukia jää vuosittain käyttämättä. Selkeät taloudelliset kannusteet hiilensidontaan ja luontoarvojen säilyttämiseen puuttuvat.

Tarvitaan lisää suojelua, vähemmän hakkuita, kestävämpiä metsänkäsittelymenetelmiä sekä markkinaohjausta metsäteollisuuden jalostusarvon nostoon.

Seuraavilla sivuilla esitämme tulevalle hallitukselle keinoja luontokadon pysäyttämiseksi ja hiilinielujen pelastamiseksi metsissä.

GREENPEACE

Tavoitteet toteutukseen, lakien turvin

1 Luontokadon pysäyttäminen ja luonnon elpyminen turvataan lailla. Jo sovittujen 30 % suojelu- ja ennallistamistavoitteiden sekä 10 % tiukan suojelun toteutuksen on alettava välittömästi, alueellisesti kattavasti ja aikataulutetusti, jotta maaliin päästään 2030 mennessä. Biodiversiteettitavoitteet ja niiden toteutuksen suunnittelu- ja seurantajärjestelmä kirjataan ilmastolakia vastaavaan **luontolakiin**.¹

2 Ilmastotavoitteiden toteutus turvataan hiilinielujen pelastuspaketilla, joka sisältää tarvittavat uudistukset lainsäädäntöön ja taloudelliseen ohjaukseen. Lakisäateinen Maankäyttösektorin ilmastosuunnitelma päivitetään pikaisesti ja perusteellisesti niin, että lisätoimien avulla Suomen omasta ilmastolaista ja EU-lainsäädännöstä (LULUCF) johtuvat velvoitteet voidaan saavuttaa. Lähtökohtana tulee olla, että ohjauskeinojen yhdistelmällä **metsien hakkuut hillitään ilmasto- ja luonto-kestävälle tasolle**², mikä määritellään sekä valtakunnallisesti että maakunnittain.

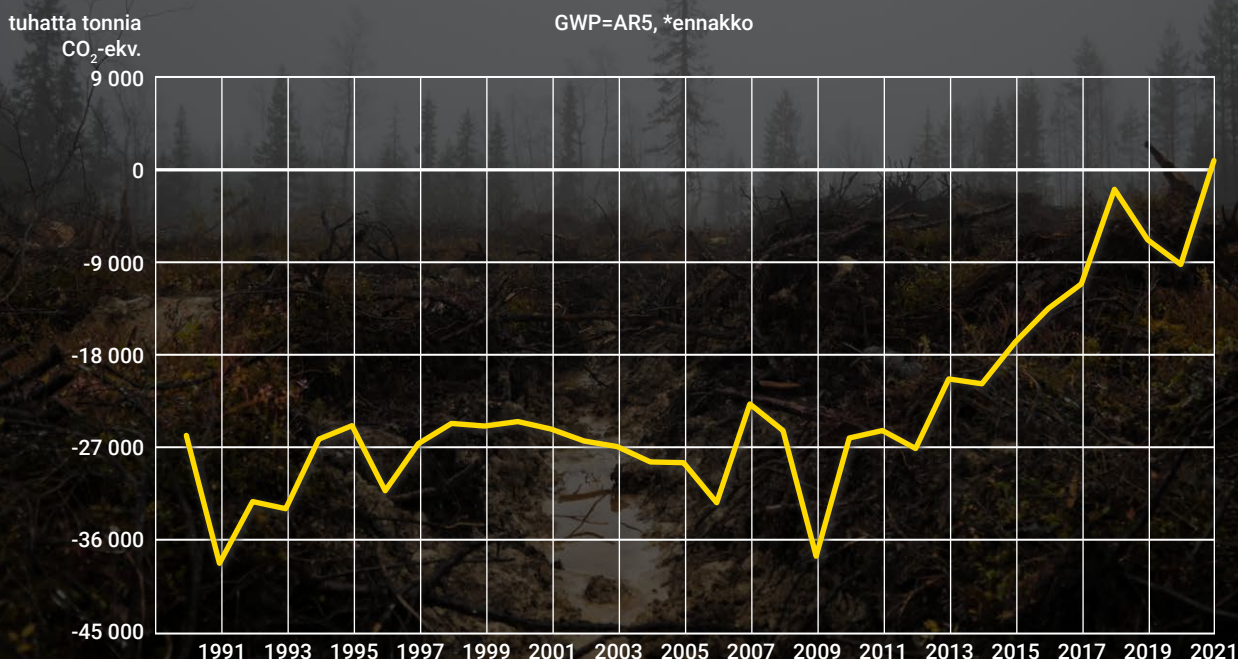
3 Metsälaki uudistetaan ilmasto- ja luontotavoitteiden mukaiseksi, mm. Luontopaneelin ehdotuksen pohjalta³. Onnistuneessa uudistuksessa säädetään mm. suometsien ja suojelualueisiin rajautuvien metsien avohakkuukiellosta, hakkuuaukkojen maksimikoosta sekä pidemmistä kiertoajoista. Lisäksi **korjataan vesilakia** tai vesilain tulkintaa niin, että ilmasto- ja vesistöhaitalliset ojitukset ja olemassa olevien ojien syventämiset voidaan estää.

1 Suomen Luontopaneelin julkaisu 2/2022: Kohti luontoviisasta Suomea: Keinoja luontoposiitiivisuuden saavuttamiseksi

2 Esimerkiksi Luke / Aleksi Lehtonen on arvioinut, että 2035 ilmastotavoitteeseen mahtuva hakkuukertymä voisi olla noin 62 miljoonaa m³, eli noin viidenneksen nykyistä alhaisempi, jos metsien kasvu pysyy nykytasolla. Ks. https://www.luke.fi/sites/default/files/2023-02/Aleksi_lehtonen_Metsa%CC%88areena.pdf

3 Suomen Luontopaneelin julkaisu 2/2022: Kohti luontoviisasta Suomea: Keinoja luontoposiitiivisuuden saavuttamiseksi

Maankäyttösektorin yhteenlasketut vuosittaiset päästöt ja poistumat 1990–2021*

Maankäyttösektori on muuttunut ensimmäistä kertaa hiilinielusta päästölähteeksi (2021). Kyse ei ole yksittäisen vuoden vaihtelusta, vaan trendi on ollut laskeva jo vuosikymmenen. Maankäyttösektorin sisällä metsämaa on yhä hiilinielu, mutta romahtanut lähes viidenneksen vuodesta 2012.

Rahat ratkaisuihin, kannustimet kuntoon

4 Luonnonsuojelun rahoitusta kasvatetaan ja se sidotaan BKT:hen. Nykyisellä luonnonsuojelun rahoituksella tavoitteita ei saavuteta, ja luontokato Suomessa jatkuu. Luontopaneelin ehdotuksen mukaisesti⁴ sidotaan luonnonsuojelun ja ennallistamisen rahoitus BKT:hen siten, että BKT:n pitkäaikaisesta tasosta 0,5–1 prosenttia osoitetaan luonnon tilaa parantaviin ennallistamis- ja suojelutoimiin, kunnes Suomen, EU:n ja kansainväliset luontotavoitteet on täysimääräisesti saavutettu. Lähtökohtana on oltava, että yksityisissä metsissä vapaaehtoiselle suojelulle löydetään aina rahoitus, kun kansallisia tavoitteita tukevat luonto- ja nieluvarvot täyttyvät. Nykyisellään Metso-rahoitus ei kaikilla alueilla riitä vastaamaan metsänomistajien kysyntään.

5 Luonnolle ja nieluille haitalliset tuet poistetaan tai korjataan. Esimerkiksi metsätalouden tukijärjestelmä uudistettiin juuri, mutta uuden järjestelmän (METKA) ilmasto- ja monimuotoisuushyödyt jäävät vähäisiksi. Sen sijaan tukijärjestelmä jatkaa Luonnonvarakeskuksen mukaan yhä avohakkuihin perustuvan metsänkasvatustavan suosimista, eikä kannusta tarpeeksi lehtisekapuuston jättämiseen rehevillä mailla. Myös ojituksen ja päätehakkuiden tukemiseen turvemailla voi yhä ohjautua tukea suometsien suunnittelutuen kautta.⁵ Ympäristöhaittojen lisäksi METKA-tukia vai- vaa taloudellinen tehottomuus: puuntuotantoa ja hakkuita tukevat toimenpiteet ovat yleensä markkinaehtoisia ja yksityistaloudellisesti kannattavia ilman julkista tukeakin.

Erityisesti puuenergian verotuesta (n. 418 miljoonaa euroa vuodessa⁶) haitallisena tukena luovutaan. Kuten VM toteaa⁷, bioenergian verottomuus yhdessä päästökaupan merkittävästi kohonneen hinnan kanssa ohjaa tällä hetkellä voimakkaasti biomassan energiakäyttöön, mikä on ongelmallista mm. kotimaisten hiilinielujen näkökulmasta. Siksi ”tulevalla hallituskaudella onkin keskeistä arvioida ja toteuttaa kiinteän biomassan verotus ilmaston kannalta mahdollisimman kestävällä tavalla.”

4 [Suomen Luontopaneelin julkaisu 2/2022: Kohti luontoviisasta Suomea: Keinoja luontoposiitiivisuuden saavuttamiseksi](#)

5 <https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/JulkaisuMetatieto/Documents/EDK-2022-AK-50483.pdf> sekä Poliitiikkasuositus: Maa- ja metsätalouden tukijärjestelmiä on kehitävä rohkeasti ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi. Luke Policy Brief. 6/2022. Luonnonvarakeskus. 2022. <https://jukuri.luke.fi/handle/10024/552474>

6 <https://budjetti.vm.fi/>

7 [Valtiovarainministeriö: Ilmastopolitiikan kehittämistarpeet Suomessa. 8.12.2022](#)

6 Valtion talousarviota tarkastellaan kokonaisuutena Do no significant harm (DNSH) -periaatteen kautta, jolloin mikään valtiontaloudellinen toimi ei saisi aiheuttaa merkittävää haittaa ympäristötavoitteille, joihin Suomi on kansainvälisten sopimusten myötä sitoutunut.

7 Hakkuita hillitään kestäväälle tasolle luomalla metsänomistajille aito vaihtoehto hakkuille, esimerkiksi hiilikorvausten, luontoarvokaupan ja hakkuuveron yhdistelmällä⁸. Koska 80 prosenttia hakkuista tapahtuu yksityisten mailla⁹, ja uudistushakkuut kohdentuvat kasvavassa määrin turvemaille on sekä lainsäädäntö että kannusteet metsänomistajille saatava kuntoon. Korjuutavan muuttamisen, hakkuiden siirtämisen tai niistä luopumisen on oltava taloudellisesti houkuttelevaa silloin, kun hakkuut ovat ristiriidassa ilmasto- ja luontotavoitteiden kanssa. Ensiaskel puuttuvien kannustimien luomisessa olisi, että Metsätalouden kannustinjärjestelmässä (Metka) ympäristötuen määrärahoja kasvatettaisiin ja metsäluonnonhoidon tukemisessa siirryttäisiin menetysten korvaamisesta kannustinpalkkioihin, eli luontoarvokauppaan.

8 ["Metsien hakkuista olisi syytä vähentää – mutta miten?"](#) Professori Mikko Mönkkönen. Kestävyyspaneelin blogi 28.10.2022.

9 <https://www.metsateollisuus.fi/uutishuone/puukauppa-suomessa>

Valtion omat metsät arvokäyttöön

8 Valtion omien metsien käyttö ohjataan ilmasto- ja luontotavoitteiden toteutukseen. Metsähallituksen tehtäväkuva tulee päivittää vahvistamalla omistaja-ohjausta, alentamalla Metsähallitus Oy:n tuloutustavoitetta, nostamalla nielu-tavoitetta sekä tekemällä johdonmukaisia tasesiirtoja. Nykytilanteessa, jossa Suomen maankäyttösektori on muuttunut päästölähteeksi ja metsämaan hiilinielu on romah-tanut alle neljännekseen vuosikymmenessä korkeiden hakkuumäärien ja hitaamman metsänkasvun vuoksi, nousevat valtion talousmetsien hakkuut (n. 6,3 miljoonaa m³ vuodessa) ja metsänhoitokäytännöt tärkeään asemaan, kun hakkuita on hillittävä ja nielua kasvatettava. Esimerkiksi ojituksia ja avohakkuita turvemailla ei valtion mail-la tule enää tehdä. Valtion metsiä tulee käyttää ensisijaisesti riittävän, ekologisesti perustellun suojelualueverkoston luomiseen sekä vaihtomaina yksityisten metsien vapaaehtoisessa suojelussa. Ensi sijassa tarvitaan hakkuukielto valtion mailla oleville suojelemattomille luonnonmetsille¹⁰.

9 Valtion mailla tiukan suojelun 10 % tavoitetta lähdetään toteuttamaan välit-tömästi, kartoittamalla *vähintään* 500 000 metsähehtaaria suojeluun vuoteen 2030 mennessä, ympäristöministeriön arvioiman tarpeen pohjalta¹¹. Tarvittavia tasesiirtoja ja suojelualueiden rajauksia valmistelevaan työhön perustetaan työryhmä, jossa on mukana ympäristöhallinnon, -tutkimuksen ja järjestöjen edustus.

10 Koneen Säätiön rahoittama Luonnonmetsätyöryhmä on kartoittanut ja koonnut tietoja valtion omistamista, luonnotaan arvokkaista metsäkohteista, jotka nykyisellään ovat tuottovaatimusten piirissä olevaa talousmetsää ja siten hakkuu-uhan alla. Suurimmalla osalla metsistä on jo voimassaolevia hakkuusuunnitelmia. https://metsat.greenpeace.fi/pages/110_metsaa

11 Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia 2035. LUONNOS 14.12.2022. Ympäristöministeriö 2022.

10 Saamelaisalueet poistetaan Metsähallituksen tulostavoitteen piiristä. Valtio on metsätaloustoimillaan heikentänyt saamelaisen poronhoidon toimintaedellytyksiä ja muuta saamelaiskulttuuria vuosikymmenien ajan. Aiheutettu haitta on niin suuri, että sitä on välittömästi korjattava ja korvattava. Ensimmäiseksi on suojeltava poronhoidolle elintärkeitä, jäljellä olevat luonnonmetsät, sekä käynnistettävä heikennettyjen alueiden laajamittainen ennallistaminen. Kysymyksessä on syytä huomata, ettei saamelaisten kotiseutualueella harjoitettava metsätalous ole perusteltavissa taloudellisesti kannattavana kestävässä toimintana¹². Kaikessa valtion toiminnassa saamelaisten kotiseutualueella on noudatettava kansainvälisen oikeuden ja kansallisen lainsäädännön velvoitteita saamelaisten oikeuksien turvaamiseksi. Näin ollen valtion toimille on saatava vapaa, tietoon pohjautuva ennakkosuostumus (FPIC). Lisäksi kaikissa merkittävässä maankäyttöhankkeissa ja niiden suunnittelussa on tehtävä kunnollinen kumulatiivisten kokonaisvaikutusten arviointi sen varmistamiseksi, ettei saamelaisen kulttuurin heikentämiskieltoa rikota.

11 Kansallispuistoverkostoa valtion mailla laajennetaan ja perustetaan uusia kansallispuistoja. Ensisijalla ovat Evon tiedekansallispuiston perustaminen sekä Seitsemisen ja Helvetinjärven kansallispuistojen yhdistäminen laajentamalla. Nämä hankkeet lisääisivät kansallispuistojen pinta-alaa noin kahdella prosentilla. Rahausuma, jonka valtio sijoittaa kansallispuistoihin ja retkeilyalueisiin, palautuu yhteiskunnalle monikertaisesti takaisin paikallisena yritystoimintana ja työpaikkoina.¹³

12 Parkatti, Vesa-Pekka and Tahvonen, Olli 2021: Economics of multifunctional forestry in the Sámi people homeland region. Journal of Environmental Economics and Management. Vol 110. October 2021. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0095069621001029>

13 <https://www.metsa.fi/vapaa-aika-luonnossa/hyvinvointia-luonnosta/taloushyotyja-luonnosta/kansallispuistojen-hyotyja-paikallistalouteen/>

"Ilmastolain hiilineutraaliustavoitteesta vuoteen 2035 mennessä sekä luonnon monimuotoisuustavoitteista on ensiarvoisen tärkeää pitää kiinni."

Ministeriöiden kansliapäälliköiden viestit hallitusvaihdokseen. 6.2.2023

"Metsätalous- ja maankäyttöpolitiikka on osaltaan romahduttanut hiilinieluja. (...) Suomi tarvitsee uskottavan suunnitteleman ilmastonmuutoksen torjumiseen."

Talouspolitiikan arviointineuvosto, 1.2.2023

"Metsäala merkittävien muutosten edessä jo lähivuosina – varautuminen aloitettava jo nyt".

Etlä ja Euroopan Metsäinstituutti. 28.9.2022

"Kun otetaan huomioon metsien arvo myös sosiaalisesti sekä ilmaston ja ympäristön kannalta, metsän arvo hehtaaria kohden on noin 3–7 kertaa suurempi kuin talousmetsästä nykyään saatavaan hinta."

Boston Consulting Group, 11.6.2020

"Ilmasto- ja biodiversiteettisyyden takia hakkuita on välttämätöntä alentaa."

Mikko Mönkkönen, Soveltavan Ekologian professori, Jyväskylän yliopisto. Kestävyyspaneeli, 28.10.2022

"Nettonielun romahdus vaarantaa vakavasti Suomen hiilineutraaliustavoitteen ja erityisesti EU:n asettaman nettonielutavoitteen saavuttamisen."

Ilmastopaneeli, 25.5.2022

"Suomen hiilinielutavoitteiden kannalta toteutunut hakkuutaso on kestävä"

Aleksi Lehtonen, Tutkimusprofessori, Luonnonvarakeskus, 27.6.2022

"Metsien hiilinieluja voidaan lyhyellä ja keskipitkällä aikavälillä kasvattaa eniten vähentämällä hakkuita. Seuraavaksi eniten nieluihin ja päästöihin voidaan nykytiedon perusteella vaikuttaa suometsien hoidon käytännöillä, erityisesti nostamalla pohjaveden pintaa ojitetuissa turvemaametsissä."

Luonnonvarakeskus (76/2022)

"Further measures are needed to improve the efficiency with which Finland's greenhouse gas emissions abatement objectives are achieved and to increase the forestry and other land-use sink".

OECD:n Suomea käsittelevä maaraaportti, 15.12.2022

"Suomen tulee laatia valmiussuunnitelma vuoden 2035 hiilineutraaliustavoitteen saavuttamiseksi siltä varalta, että LULUCF-sektorin hiilinielutavoitteet eivät toteudu odotetussa laajuudessa."

IEA:n arviointiryhmän alustava suositus, 24.10.2022

"Hiilinielut ovat tärkeä osa ilmastopolitiikkaa, ja niistä on pidettävä huolta ilmastotavoitteisiin pääsemiseksi. Suomen maankäyttösektorin muututtua vuonna 2021 ensimmäistä kertaa merkittävästä nettonielusta päästölähteeksi on korkea riski, että maankäyttösektorin EU-velvoitteisiin ei päästä nykytoimin ja vuoden 2035 hiilineutraalisuustavoite jää saavuttamatta. Päästöjä ja nieluja hinnoittelevien ohjauskeinojen käytön edellytyksiä nielupolitiikassa tulee tämän takia selvittää pikaisesti".

Uudistuva ja kestävä Suomi: Valtiovarainministeriön virkamiespuheenvuoro, 8.12.2022

"Nykyisellä luonnonsuojelun rahoituksella tavoitteita ei saavuteta, ja luontokato Suomessa jatkuu."

Luontopaneelin puheenjohtaja Janne Kotiaho 1.7.2022

"Suomen ilmasto- ja muiden ympäristötavoitteiden saavuttaminen vuoteen 2035 (tai 2030) mennessä edellyttää muutoksia metsätalouden nykyiseen tukijärjestelmään, joka on säilynyt lähes muuttumattomana 25 vuotta ja joka eräiltä osin suosii voimakkaasti puuntuotantoa ja epäsuorasti myös hakkuita."

Luonnonvarakeskuksen lausunto Maa- ja metsätalousvaliokunnalle metsätalouden tukien uudistuksesta. 11.10.2022

"Metsänomistajien kiinnostus vapaaehtoista suojelua kohtaan on suurta, joten lisärahoitus edistäisi metsiensuojelua tehokkaasti koko maan alueella."

Valtioneuvoston tiedote 9.2.2022

GREENPEACE

